

tanári pályára készült, de azután az erdészeti pályát elvégezve lelkesedéssel lépett sikra az általa felkarolt eszméért. Azóta elzárkozva, magafelől nem hallatott semmit sem, míg most jött róla a szomorú hír, mely szerint önkezével vetett végett életének. Nyugodjék békében!

ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA

UTASITÁS

a kincstári erdőkre vonatkozó rendszeres gazdasági tervek, nyilvántartási könyvek és időszaki gazd. beszámoló és kiegészítő munkálatok alaki berendezésének némi módosítása és egyszerűsítése tárgyában.

54.666/906. sz.-hoz. /I/B. A kincstári erdőkre vonatkozó rendszeres gazdasági tervek, nyilvántartási könyvek és időszaki gazd. beszámoló és kiegészítő munkálatok jövőben, eltérőleg a hivatalbeli elődeim által 1880. évi 23,374; 1883. évi 4190. és 6016. és 1890. évi 9600. számok alatt kiadott utasításoknak, illetve rendeleteknek idevágó rendelkezéseitől, az alábbiakban körülírt egyszerűbb alakban készítendőek.

A) Rendszeres erdőgazdasági tervek.

a) Táblázatok.

A rendszeres gazdasági tervek, az alább tárgyalandó *leirő részén* kívül a jelen utasításhoz mellékelt mintáknak megfelelő következő táblázatokból állanak.

1. *Terület-kimutatás.* (Tértáblázat.) Alakja egyezik az 1880. évi 23,374. szám alatt kiadott utasítás mellékletét képező régi I. sz. mintáéval. Összeállítására nézve itt csak a következők jegyeztetnek meg.

Az erdő belsejében lévő, egyéb miveltési ághoz tartozó területek, melyek a térképen is számokkal, jelekkel látandók el (Ri stb.), az áttekintés megkönnyítése kedvéért az illető erdőtagnál mutatandók ki, amelyben fekszenek.

Ha a gazdasági terv tárgyát képező erdőbirtok két vagy több község határában fekszik, a „Megjegyzés“ rovatban kitüntetendő a község neve, amelynek határához az illető terület (erdőrészlet, szántó, rét stb.) tartozik s ezenkívül a gazdasági beosztásnak meg-

felelő összesítés után a területek községi határok szerint is részletezendők azért, hogy az erdők nyilvántartási törzskönyvébe az adatok bevezethetők, illetve, hogy az ide bevezetett adatok kiigazíthatók legyenek. Az erdőn kívül fekvő, a térképen külön számokkal, jelekkel el nem látott területek, legvégül — esetleg külön — sommásan, községi határonkint szintén kimutatandók.

A község nevének a „Megjegyzés“ rovatba való egyszerű bejegyzése helyett esetleg külön rovatok nyithatók az „összes terület“ rovat után, a község, a kataszteri, hiteltelekkönyvi s esetleg a birtokrendezési térképen lévő helyrajzi számok bejegyzésére, abból a célból, hogy az egyes erdőrészletek, illetve egyéb területek szükség esetén könnyebben azonosíthatók legyenek a kataszteri, hiteltelekkönyvi avagy a birtokrendezési földkönyvben kimutatott parcellákkal.

E kimutatásban a terület-adatok, megfelelő számtani kiigazítás után, rendszerint egész és $\frac{0}{10}$ k. holdakban és csak igen nagy értékű erdőknél $\frac{0}{100}$ k. holdakban is, mutatandók ki.

Az erdőrészletek minden vágássorozatban 1-től kezdve folytatólag, az egyéb területek pedig gazdasági osztályonként és művelési áganként 1-től kezdve folytatólag számozandók. (R_1, I_2 ; stb.)

II. Fatermési táblák. Azonos a régi II. sz. táblázattal.

III. Részletes erdőleírás. (Részletes állableírás.) A régi III. sz. táblázat alakja annyiban módosított, hogy a fanemek átlagos elegyarányának kiszámíthatása céljából a „gazdaságra vonatkozó megjegyzések“ rovat után új rovatok nyitattak az egyes fanemek által elfoglalt s az elegyarányszámok segítségével kiszámítandó területek bejegyzésére s ezen kívül új rovatok nyitattak a mellékfaállomány nemének és korának, továbbá a kihasználás idejének kitüntetésére is.

Különös gond fordítandó ennek a táblázatnak összeállításánál arra, hogy a „gazdaságra vonatkozó megjegyzések“ cz. rovatba röviden és szabatosan bejegyeztessenek a kihasználásra, felújításra, gyéritésre, tisztázó vágásra, a fiatalosok felszabadítása s általában a gazdálkodásra vonatkozólag a helyszínén megállapított tennivalók úgy, hogy ezekkel a feljegyzésekkel kiegészített rész-

letes erdőleírásban ugyyszólván minden olyan adat, illetve tudni-való bennfoglaltassék, amire szükség lesz később a hozam-szabályozásnál s a részletes használati és felújítási tervek össze-állításánál. E táblázat összeállításánál, szálerdőknél, a 20 éves és ennél fiatalabb, még teljesen ki nem alakult, faállományok fatömeg-készletének kiszámítása mellőzhető, de a többi adat kitüntetendő.

IV. A korosztályok jelenlegi elosztásának, az első vágásfordulóra tervezett kihasználási sorrendnek és a szabályos vágatási sorrendnek egyesített kimutatása. Ez a táblázat megfelel a régi VIII. sz. táblázatnak s attól lényegében csak azáltal tér el, hogy benne az I. termőhelyre átszámított területek helyett is *valódi* területek szerepelnek. *A területeknek I. termőhelyre való átszámítása ugyanis egyszerűsítés kedvéért a gazdasági tervből teljesen kiküszöböltetett*, miután a termőhelyi különbségekből származó különbségek nagyobb erdőbirtokoknál, aminők a kincstáriak, a hozam-szabályozásnál rendszerint amugy is kiegyenlítik egymást.

De másfelől a fatömegek egyenlőségének a termőhelyi jóság többé-kevésbé relativ megállapításán kívül még más fontos tényezői is vannak u. m. egyenlő sűrűség, egyenlő kihasználási kor, vegyes erdőknél egyenlő elegyarány stb., amelyeket együttesen és egységesen szabályozni, ugyyszólván sohasem lehet.

A táblázat második rovatcsoportjában (térszakozás) foglalt területi adatok helyességének könnyebben való ellenőrizhetése kedvéért ebben a táblázatban minden egyes vágássorozat után felsorolandók, területeikkel együtt mindazok az erdőrésztetek, amelyek az első vágásforduló alatt nem fognak kihasználás alá kerülni, ugyszintén azok az erdőrésztetek, amelyek kétszer fognak kihasználtatni az első vágásforduló alatt.

IV/a) Az egyes korosztályok által jelenleg elfoglalt területeknek és az első vágásforduló alatt kihasználandó területeknek részletezése fanemek szerint. Az I. termőhelyre való átszámításnál sokkal szükségesebb és nagyobb jelentőséggel bír a használatok, főleg pedig a *jövedelem tartamosságának* biztosítása szempont-jából az, hogy a kihasználás fanemenként is *lehetőleg* egyenletesen történjék.

Hogy erre nézve is kellő *tájékoztatást* nyújtson a gazdasági terv, jövőben „az egyes korosztályok által jelenleg elfoglalt területeknek

és az első vágásforduló alatt kihasználható területeknek részletezése fanemek szerint" cím alatt egy új táblázatos kimutatás állítandó össze *a vegyes fanemű olyan erdőkről, amelyeknél fanemek szerint is indokolt nagyobb súlyt helyezni a kihasználás tartamosságára.*

Ez az új táblázat, miként a címe is mutatja, két rovatcsoportból áll. Az első rovatcsoportba a fanemenként részletezett területek a „Részletes erdőleírás“-ból iratnak be, figyelemmel a faállomány korára és a IV. sz. táblázat első rovatcsoportjában kimutatott területi adatokra, míg a második rovatcsoportban a fanemek szerint részletezett területek a IV. sz. táblázat második rovatcsoportjának megfelelőleg osztatnak szét az egyes fordulószakokra. Az erdőrészletek folyószámok szerint sorrendben, vágás-sorozatonként iratnak be a táblázatba s a területi adatok mindenik vágássorozatonál külön s ezen kívül az egész gazdasági osztályt illetőleg is összegeztetnek. A két rovatcsoport területi adatai végösszegeinek igen természetesen egyenlőknek kell lenniök a IV. sz. táblázat első, illetve második rovatcsoportjában kimutatott területek összegeivel.

Amint már fentebb is jeleztetett, ennek a táblázatnak tulajdonképpen csak tájékoztatás, vagyis az a célja, hogy kellő világosságot nyújtson annak megítéléséhez, vajjon a besorozás a lehetőség és célszerűség által megengedett határig biztosítja-e az egyes fanemeket illetőleg is a kihasználás tartamosságát s nem terveztetik-e pl. az első fordulószakok valamelyikére az értékesebb fanemből, illetve fanemből indokolatlanul jóval több használat a jövő hátrányára, mint amennyit a faállomány kora, állapota avagy a kiszállítási viszonyok s az ezekkel kapcsolatos helyes vágatási sorrend multhatatlanul megkövetelnek?

Önként értetik, hogy az olyan erdőknél (gazdasági-osztályoknál), amelyek csak egy főfanemmel bírnak s illetve amelyeknél a főfanem mellett a többi fanem (pl. a bükk mellett a fenyő vagy a tölgy, a fenyő mellett a bükk vagy a tölgy stb.) csak igen alárendelt mennyiségben fordul elő, ennek a táblázatnak összeállítására céltalan és így mellőzhető.

V. Részletes főhasználati terv (tarlasztási terv) az I. fordulószak számára. Megfelel a régi XI. sz. táblázatnak, alaki beren-

dezése azonban emezétől lényegesen eltér. Összeállításánál szem előtt tartandók a következők:

A fatömeg lucz- és jegenyefenyő-épületi fánál kéreg nélkül, fenyő tűzifánál, valamint a lombfáknál általában kéreggel együtt mutatandó ki, vagyis úgy, amint az rendszerint az értékesítés tárgyát szokta képezni.

Az első oldalon lévő „Megjegyzés“ rovatba beirandók a kihasználás „mikéntjére“ vonatkozó esetleges fontosabb tudnivalók a részletes erdőleírás „gazdaságra vonatkozó megjegyzések“ rovatából.

A „kéreg“ rovat csak abban az esetben töltendő ki, ha a kéregnek (pl. tölgnél és luczfenyőnél) mint cserzőkéregnek értékesítésére van kilátás.

Ez a kimutatás minden fordulósza- kezleten az egész fordulósza- kezletre, tehát szálerdő gazdasági mód mellett kezelt erdőknél két fordulósza- kezletre állítandó össze.

VI. Részletes előhasználati terv. Csekély alaki módosítástól eltekintve azonos a régi XII. számú táblázattal.

A részletes előhasználati tervbe akár gyé- rités, akár tisztázó vágás címén csak azok a fahasználatok veendők fel, amelyeknél a fatömeg értékesítése remélhető; a nemesebb fanemeket elnyomással fenyegető s tőértékkel nem bíró bükknek, gyertyánnak, avagy lágylombfáknak a fiatalos felszabadítása érdekében való kivágása (tisztítás) és a fatömeg értékesítése nélkül, csupán erdőfenntartási és ápolási célból foganatosítandó esetleges gyé- ritések ellenben — amik tulajdonképen nem is számíthatók a „használatok“ közé — a részletes felújítási tervben irányozandók elő.

A részletes előhasználati terv, nemkülönben az alább tárgya- landó részletes mellékhasználati és felújítási tervek is csak a leg- közelebbi 10 évre állítandók össze.

VII. Részletes mellékhasználati terv. Azonos a régi XIII. sz. táblázattal. Ebbe a táblázatba az erdő belsejében levő egyéb mivélési ághoz tartozó területeken tervezett mellékhasználatok szintén felveendők, mivel ezeknek a területeknek a használatánál a szomszédos erdőterületre is figyelemmel kell lenni.

VIII. Részletes felújítási terv. A régi XIV. sz. táblázat némileg módosított, amennyiben abból egyes felesleges rovatok kihagyattak

s viszont a felújítatlanul maradt régi (esetleg az előző félfordulószaki-vágásterületek és a félfordulószaki vágásterületeken kívül — esetleg — foganatosítandó alátelépítések számára, valamint a felszabadítást (tisztítást) igénylő fiatalosok részére új rovatok nyitattak.

A felújítatlanul maradt régi vágásterületek közé csak azok a régi vágásterületek veendőek fel, amelyekben sem természetes úton keletkezett, sem mesterséges úton telepített fiatalos nincsen, míg a részben sikerrel felújított vagy felújult régi vágásterületek a kiegészítendő fiatalosok között tárgyalandók.

Nagy súly helyezendő arra, hogy a „Megjegyzés“ rovatba röviden beírassanak a részletes erdőleírás, „gazdaságra vonatkozó megjegyzések“ rovatából mindazok az intézkedések, amelyek a felújításnál figyelembe veendőek.

Az évente erdősitendő terület kiszámításánál (vágássorozatonként és az egész gazdasági osztályt illetőleg) tarvágás mellett kezelt erdőknél a félfordulónak utolsó egy esetleg két évre eső (mezőgazdasági közteshasználat esetén több évre eső) és a félfordulószak alatt előreláthatólag fel nem ujítható vágásterületek az összes mesterséges úton erdősitendő területből levonandók. Figyelemmel kell lenni itt egyébiránt arra is, hogy az évente erdősitendő területeknek nem kell szükségképpen egyenlőknek lenniök; így kívánatos lehet pl. a fiatalosok kiegészítését és a vágásterületeken kívül fekvő tisztások beerdősítését a félfordulószakon belül rövidebb idő alatt foganatosítani.

b) Leiró rész (általános erdőleírás).

A gazdasági terv leiró része az eddig szokásos alakban, az erdőgazdasági tervek készítése iránt 1880. évi 23,374. sz. alatt kiadott utasításban foglaltak figyelembe vételével állítandó össze a jövőben is s amennyiben a fennforgó különleges viszonyok más beosztást nem tesznek szükségessé, a következő fejezetekre osztandó:

BEVEZETÉS.

(A felmérésnél, becslésnél, térképkészítésnél, területszámításnál követett eljárás rövid leírása, a gazdasági terv tartozékainak felsorolása stb.)

I. A jelen állapot leírása.

1. Birtokviszonyok.

(Itt az erdőbirtok területének törvényhatóságok, községi határok szerinti részletezése mellőzhető. Ehelyett elegendő utalni a terület-kimutatásra, amelyben ez a részletezés már bennfoglaltatik.)

2. Jogi viszonyok.

3. Természeti viszonyok.

4. Eddigi gazdálkodás és az erdők jelenlegi gazdasági állapota.

5. A vidék mivelődési, fakelendőségi, faüzleti és közlekedési viszonyai.

6. Személyzeti viszonyok.

II. Az erdőgazdaság által megoldandó feladatok és elérendő célok megállapítása.

III. Erdőrendezés, gazdaság és hozamszabályozás.

1. A tenyészendő fajok és az alkalmazandó erdőgazdasági mód megválasztása.

2. A vágásforduló megállapítása.

3. Felújítási módok.

4. A terület gazdasági beosztása.

5. A hozamoknak és a kihasználás sorrendjének megállapítása.

(A célba vett szabályos állapot körülírása, szabályos vágatási sorrend, jelenlegi korosztály-viszonyok, a hozamszabályozásnál követett eljárás, fordulószerinti hozamterületek összehasonlítása s az eltérések indokolása, az első vágásfordulóra tervezett kihasználási sorrend stb.)

6. Részletes tervek az első félfordulószakra.

a) Részletes főhasználati terv.

b) Részletes előhasználati terv.

c) Részletes mellékhasználati terv.

d) Részletes felújítási terv.

(Ha az erdő több gazdasági osztályból áll és azokról magukban a részletes tervekben összevonás nem készítettett, itt a gazdasági osztályok adatai összevonva kimutatandók; továbbá felsorolandók a használatok és felújítások foganatosításánál követendő azok a szabályok, amelyek fentebb nem tárgyaltak.)

7. A jogi és birtokviszonyok rendezésére vonatkozó javaslatok és a belső kezelés szabályozása.

IV. Erdőgazdasági nyilvántartás.

(Az időközi változások és a nyilvántartási adatok feljegyzésére, továbbá az időközi gazdasági beszámoló és kiegészítő munkálatok foganatosítására vonatkozó rendelkezések.)

* * *

A gazdasági terv leíró részében van a helye gondoskodni arról, hogy ne legyen akadálya a gazdasági terv az olyan kisebb, előre nem látható s azért a részletes tervekben elő sem irányozható használatok foganatosításának, amelyek az erdők jókarban tartását, a jövedelmezés tartamosságát nem veszélyeztetik s az erdőgazdaság más fontosabb érdekeibe sem ütköznek s illetve, amelyek épen a helyes kezelés és a tartamos jövedelmezés emelése szempontjából válhatnak szükségessé. Így pl. gondoskodni lehet itt általánosságban a széltöréseknek, utak, erdei rakodók, csemetekertek céljaira szükséges területek faállományának megfelelő megtakarítás ellenében való kihasználhatásáról, az elő nem irányzott, de erdőápolási célból szükséges gyéritéseknek foganatosításáról (de ezek foganatosításának módjai és feltételei szabatosan körülírandók), a szállítási eszközök építéséhez és fenntartásához, valamint a kincstári építkezésekhez és esetleges különleges célokra szükséges kisebb mennyiségű fának, megfelelő korlátozás mellett „esetleges használat“ czimén bárhonnan való termelhetéséről, egyes pontosan elő nem irányozható mellékhasználatok foganatosításáról stb. Megfelelő körültekintéssel el lehet kerülni eképen azt, hogy időközben minduntalan engedélyt kelljen kérni a gazdasági tervtől való kisebb eltérésekhez.

B) Erdőgazdasági nyilvántartás.

A nyilvántartás a következő részekből áll:

1. (IX. minta.) *Nyilvántartási jegyzőkönyv.* Azonos a régi XV. mintával.
2. (X. minta.) *Területek nyilvántartása.* Annyiban különbözik a régi XVI. sz. mintától, hogy míg annál a területszaporodás és apadás két külön lapon mutattatott ki, addig itt az összes változások kitüntetése egy oldalon fog történni.
3. (XI. minta.) *Főhasználatok nyilvántartása erdőrészletek*

szerint. A régi XVII. sz. minta némileg egyszerűsített s a fatömegek kimutatására szolgáló rovatok czélszerűbben csoportosítottak.

Ennek a nyilvántartásnak vezetését illetőleg meg kell jegyezni a következőket:

A kihasználás évének rendszerint az az év tekintendő, amelyben a fadóntás történt; önként értetvén, hogyha valamely vágásterületen a kihasználás az év utolsó hónapjaiban veszi kezdetét, illetve foganatosítatik, a használat a következő év terhére irható.

Fokozatos felújító vágásmódnál a terület a kihasznált és az állva maradt fák által elfoglalt területrészek egymáshoz való aránya szerint állapítandó meg; abban az esetben, ha a kihasználás csak két (t. i. vető- és taroló-) vágás útján történik, vetővágásnál a terület fele s a tarolóvágásnál a terület másik fele vezethető be a nyilvántartásba.

Ha vegyes faállományu erdőknél egyszerre csak az egyik (esetleg két) fanem használtatik ki, a kihasznált terület ennek a fanemnek (fanemeknek) elegyarányszáma szerint határozandó meg.

4. (XII. minta.) *Főhasználatok nyilvántartása évfolyamok szerint (egyzersmind a főhasználatok eredményének részletes kimutatása a gazdasági beszámoló és kiegészítő munkálat alkalmával).* A régi helyett teljesen új táblázat szerkesztetett annak szem előtt tartásával, hogy ez pótolja egyszersmind a főhasználatokra vonatkozólag az időszaki gazdasági beszámoló munkálat alkalmával eddig összeállítani szokott kimutatást is. Ebbe az új táblázatba előírásképen a részletes főhasználati tervből vágásorozatonként kiiratnak a félfordulószakra kihasználásra előirt erdőrészetek, míg a foganatosított főhasználatok a félfordulószak folyamán az illető erdőrészeteknél a használati évnek megfelelő rovatokba jegyeztetnek be az erdőrészetek szerinti nyilvántartásból. A bejegyzések vágásorozatonként és gazdasági osztályonként évente összegeztetnek s ez alkalommal a gazdasági osztályra vonatkozó összesítésnél a fatömegek alá beiratik az ezekért tőárban befolyt pénzösszeg is, mely az erdőrészetek szerinti nyilvántartás alapján külön számítandó ki.

A fatömegek ebben a kimutatásban az egyes éveknél egyszerűsítés kedvéért nincsenek fanemek és választékok szerint részletezve, a félfordulószak végével — az időszaki gazd. beszámoló és kiegészítő

sztő munkálat alkalmával — azonban a tíz évi adatok összegét tartalmazó további rovatba már ilyen részletezéssel jegyeztetnek be az erdőrésztetek szerinti nyilvántartásból.

A foganatosított főhasználatoknak az előirással való összehasonlítása s az egyes években kihasználható hozamba beszámítandó területeknek megállapítása céljából vágás-sorozatonként és gazdasági osztályonként mérleg készíttetik.

Az elő nem irt és esetleg foganatosított főhasználatok az illető vágássorozat után külön tárgyalandók.

5. (XIII. minta.) *Előhasználatok nyilvántartása erdőrésztetek szerint.* A régi XIX. sz. mintától csak annyiban tér el, hogy a fatömegek, fanemek és választékok szerint leendő kimutatására benne több rovat nyitattott.

6. (XIV. minta.) *Előhasználatok nyilvántartása évfolyamok szerint (egyszersmind az előhasználatok eredményeinek részletes kimutatása az időszaki gazdasági beszámoló és kiegészítő munkálat alkalmával).* Beosztása a XII. sz. mintáéhoz hasonló. Az adatok bejegyzése szintén úgy történik, mint a főhasználatokra vonatkozó XII. sz. mintánál, azzal a különbséggel, hogy itt a mérlegek csak a gazdasági osztály végén állítatnak össze, az egyes vágássorozatoknál ellenben mellőztetnek.

* * *

Mindennemű fahasználat bevezetendő, vagy a fő-, vagy az előhasználatok nyilvántartásába. Hogy ez megkönnyíttessék s nevezetesen, hogy az anyagnaplóban tárgyalt fatömegek közül semmi ki ne maradjon a nyilvántartásból, legegyszerűbben az u. n. *nyilvántartási segédnapló* (berendezését lásd a XIV. sz. minta után) vezetése által érhető el.

Ebben a minden évre külön összeállítandó segédnaplóban a favágatási tervek alapján, az illető évre fő- és előhasználatra előírt összes erdőrésztetek számára, valamint az esetleges használatok számára is — sommásan — egy-egy számla nyitattik abból a célból, hogy az anyagnapló különböző tételei alatt szétszórtan elszámolt fatömegek erdőrésztetek szerint csoportosíttassanak. Ha, miként a segédnaplóban hivatkozás történik az anyagnapló tételeire, a kapcsolat kedvéért az anyagnaplóban a vágássorozat és erdőrésztet számának kitüntetése mellett egy rovat nyitattik a segéd-

napló évszámának a bejegyzésére is: könnyen ellenőrizhető, vajjon az anyagnaplóban szereplő összes fatömegek be vannak-e vezetve a nyilvántartási segédnaplóba.

A segédnaplóban az egyes számlák csak akkor záratnak le, ha oda mindazok a fatömegek bevezetettek, amelyek a nyilvántartási könyvben az illető évre számolandók el; önként értetik tehát, hogy ugyanabba a segédnaplóba bevezetnek olyan fatömegek, amelyek a megelőző évi és olyan fatömegek, amelyek a következő, esetleg még későbbi évi anyagszámadásban vannak bevételezve, ha az anyagnaplószerű tárgyalás korábban nem volt eszközölhető. A számlák lezárása alkalmával a tűzifa összegek minden erdőrészletnél ürméterről tömörköbméterre számíttatnak át.

A segédnapló adatai az erdőrendezőség által évente megvizsgálandók s az anyagnaplókkal összehasonlítandók.

7. (XV. minta.) *Mellékhasználatok nyilvántartása, (egyszersmind a mellékhasználatok részletes kimutatása az időszaki gazd. beszámoló és kiegészítő munkálat alkalmával.)* Szerkezete hasonló a XII. és XIV. mintákéhoz. Az adatok bejegyzése magyarázatot nem igényel.

8. (XVI. minta.) *Felujítások nyilvántartása erdőrészletek szerint.* Megfelel a régi XXII. mintának, azzal a különbséggel, hogy annak rovatai új rovatokkal egészítették ki. Így a többek közt a „Fogatosítás“ főrovat alatt új alrovatok nyitattak abból a célból, hogy kimutathatók legyenek azok a területek, amelyek részben természetes, részben mesterséges felujításra voltak ugyan előírva, de a természetes felujításnak részben vagy egészben való elmaradása folytán, mesterséges uton erdősítették be; kimutathatók legyenek továbbá az időközben felmerült és a részletes felujítási tervben eredetileg egyáltalában elő nem irt, de szükséges (vagy pótlásoknál a tényleges szükség szerint többetképpen mesterségesen erdősített) és fogatosított mesterséges erdősítések, valamint az ismétlések.

Nagy gond fordítandó ennek a nyilvántartásnak a vezetésénél a következőkre:

„Természetes uton felujult“-nak időközben csak az olyan terület vezetendő be, amely a gazd. tervben mesterséges felujításra volt előírva, de rajta a mesterséges felujítás a természetes uton

történt felujulás következtében részben vagy egészben feleslegessé vált. A félfordulószaknak utolsó évében azonban az időszaki kiegészítő munkálatok alkalmával tényleg talált állapotához képest, természetes uton felujultnak bevezetendők mindazok a területrészek, melyeken a természetes felujulás megállapított.

Az „Előírás on felül időközben szükségessé vált több erdősités“ rovatba azok a mest. erdősitések tartoznak, amelyek a gazdasági tervben természetes felujulásra voltak előírva, de amelyek, miután a természetes felujulás idejében be nem következett, mesterségesen ujítottak fel. Igy pl. ha valamely erdőrészletben az előírtnál több mesterséges erdősitésre volt szükség.

„A gazd. terv szerint a jelen félfordulószakban még nem esedékes vagy időközben felmerült mesterséges erdősités“-nek csak azok a tényleg foganatosított mest. erdősitések tekintendők, amelyek a gazdasági terv szerint a következő félforduló-, illetve valamelyik későbbi fordulószakban lettek volna teljesítendők (az olyan tisztások beerdősítése és az esetleges olyan fiatalosok pótlása, amelyek a gazd. terv értelmében a következő félforduló szakban kerültek volna beerdősítés, illetve pótlás alá, az egyéb mivelési ághoz tartozó területek beerdősítése) vagy amelyek időközben a gazdasági tervtől eltérőleg kihasznált és ekkép igen természetes felujítandó vágásterületeken eszközöltettek és végül azok az erdősitések, amelyek az előírt pótlásokkal szemben többletként teljesítették.

Ismétlésképen csak a jelen félfordulószakban teljesített, de nem sikerült erdősitések, illetve felujítások megismétlése számolandó el, míg a régebbi mesterséges erdősitése megismétlése, amennyiben a pótlás a részletes tervben elő volt írva, nem tekintendő ismétlésnek.

A tényleg erdősitett terület — kivéve a tisztásokat és azokat a letarolt vágásterületeket, amelyeken természetes uton keletkezett fiatalos nincsen — az elültetett csemete-mennyiségnek és a holddanként (tisztásoknál) alkalmazni szokott csemeteszámnak (vetésnél a fészkek megközelítőlegesen számának) egymáshoz való arányából állapítandó meg.

9. (XVII. minta.) *Felujítások nyilvántartása évfolyamok szerint (egyszersmind a felujítások részletes kimutatása az időszaki gazdasági beszámoló és kiegészítő munkálat alkalmával.)* A régi

helyett itt is új táblázat szerkesztetett az új XII. táblázatnak megfelelő rendszer szerint és a felújítások erdőrészletek szerinti nyilvántartásában levő rovatok szem előtt tartásával.

A rovatok kitöltése különös magyarázatra nem szorul. Az adatok az év végével itt is vágássorozatonként és gazdasági osztályonként összegeztetnek s ez alkalommal a gazdasági osztályra vonatkozó összesítésnél a területek alá bejegyeztetik az erdősitéseknek az erdőrészletek szerinti nyilvántartás, illetve az erdősitési költség-számlák alapján kiszámított összes költsége, nemkülönben a csemetékertekre ugyanabban az évben fordított összes kiadás is, abból a célból, hogy az erdősitésekre fordított költségösszeg (melynek az erdőmvelési költség-számlákban kimutatott összeggel egyeznie kell) a gazdasági nyilvántartásból pontosan kivethető legyen.

Az évi mérlegekben (l. a mintát) csak az eredetileg mesterséges erdősitésre előírt területek szerepelnek, ellenben az időközben szükségessé vált és a még nem esedékes erdősitések, valamint az ismétlések — minthogy ezek nem pótolhatják az előírt területek erdősitésénél esetleg mutatkozó hátralékot — figyelmen kívül hagyatnak.

A mérleg végén a kihasználásnál mutatkozó hátralék, illetve többlet annak az évnek a végével mutatkozó eredmény szerint számítandó, amely év vágásainak mesterséges erdősitése a gazdasági terv értelmében esedékessé vált. Így pl. az 1907. évi erdősitések mérlegénél, ha a részletes felújítási tervben az évente erdősitendő terület megállapításánál egy évi vágásterület számított le, az 1906. év végén mutatkozott kihasználási hátralék, illetve többlet, ha két évi vágásterület számított le, az 1905. év végén mutatkozott kihasználási hátralék, illetve többlet veendő figyelembe.

Ha a részletes felújítási terv szerint a félforduló szakon belül évente erdősitendő területek nem egyenlők, igen természetesen a mérleg alakja is módosul.

Könnyebb kezelhetés szempontjából célszerű a nyilvántartásokat két külön könyvbe beköttetni: az egyik könyvben a fő- és előhasználatok és a felújítások erdőrészletenkinti nyilvántartóit, a másikba a többi nyilvántartási ivateket.

(Folytatása következik.)

A m. kir. földmivvelésügyi miniszter 1907. évi márczius hó 25-én 34764/I/A-3. szám alatt kelt és a temesvári, besztercebányai, brassói, budapesti, kassai, kolozsvári, máramarosszigeti, miskolci, nagyszebeni, pécsi, pozsonyi és szombat-helyi kir. erdőfelügyelőségekhez intézett rendeletének másolata.

Ez évi 147. számú jelentésére értesitem az erdőfelügyelőséget, hogy az erdőőri szakvizsga letételéről szóló bizonyítvány másodlatának kiállítása tekintetében az alábbiakban szabályozott eljárás követendő:

1. Másodlat kiállításnak csak akkor van helye, ha az eredeti bizonyítvány vagy elveszett, vagy megsemmisült és az eredeti bizonyítvány elveszése vagy megsemmisítése elfogadhatóan igazoltatott.

2. Abban az esetben, ha valaki elveszett bizonyítványa másodlatának kiállítását kéri, utasítandó, hogy bizonyítványa elvesztését a vármegye hivatalos lapjában egyszer közhírré tegye és a bizonyítvány megtalálóját annak haladéktalan visszaadására szólítsa fel. Amennyiben kérelmező a hirdetés *megjelenésének*, a hirdetést tartalmazó lappéldánynyal igazolandó, időpontjától számított 15 nap alatt nem jut elveszett bizonyítványa birtokába, részére a bizonyítvány másodlata kiállitható.

Abban az esetben, ha valaki *megsemmisült* bizonyítványa másodlatának kiállítását kéri és az eredeti bizonyítvány megsemmisültét hitelesen igazolni tudja, a másodlat minden további feltétel nélkül kiadható. Ellenkező esetben pedig, vagyis ha a kérelmező eredeti bizonyítványának megsemmisítését hitelesen igazolni nem tudja, a bizonyítvány *elveszettnek* tekintendő és a 2. pontban meghatározott eljárás követendő.

4. A másodlatok az eredeti bizonyítványokhoz használt nyomtatványokon az idemellékelte mintának megfelelően állítandók ki.

5. A másodlat kiadását a Budapesti Közlönyben, a Földmivvelési Értesítőben és az Erdészeti Lapokban egyszer közhírré kell tenni, még pedig az alábbi minta szerint szövegezett s az illető lapokhoz közvetlenül megküldött hivatalos közlemény alakjában:

Hivatalos közlemény.

Közhirré teszem, hogy a községi (.....
 vármegye) születésű N. N. részére évi hó
 napján szám alatt az erdőőri szakvizsga letéte-
 léről kiállított eredeti bizonyítvány ^{elvezvén} _{megsemmisülven} *ahelyett* nevezett
 részére évi szám alatt az eredetivel egyenlő
 értékű hiteles másodlat adatott ki.

Kelt évi hó napján.

N. N.
 kir. erdőfelügyelő.

Budapest, 1907. évi márczius hó 25-én.

A miniszter megbízásából:

Horváth s. k.,
 miniszteri tanácsos.

1907. évi erdőf. ügyszám. (Minta az előbbi rendelethez.)

A másodlat hitelül.

Kelt

Erdőf.

Másodlat.

hiv. bélyeg- zője kir. erdőfelügyelő.

ERDŐŐRI SZAKVIZSGÁLAT BIZONYÍTVÁNYA.

(Az eredeti bizonyítvány száma.)

(A másodlat kiállításának kelte.)

1907 III. 19.

Az új bélyeg
helye.

Erdőf.
hiv. bélyeg-
zője

A vizsgáló bizottság által
adható osztályzatok:
„kitűnően alkalmas“,
„jól alkalmas“,
„kielégítően alkalmas“.

A nagyméltóságú földmivelésügyi m. kir. miniszterium

(Az alábbi adatok a törzskönyvből veendőek át.)

19..... évi hó napján szám alatt
kelt rendelete alapján a 19..... évi hó napján

..... városában megtartott erdőőri szakvizsgálat
alkalmával, alulírt vizsgáló bizottság által

..... ki Magyarország
..... vármegyéjének

községében született, az erdészeti műszaki segédszolgálat teljesítéséhez szükséges
ismeretekből megvizsgáltatván, az 1879. évi XXXI. törv.-czikk értelmében telje-
sitendő erdőőri szakszolgálatra

..... alkalmasnak

találtatott, miről is részére ezen bizonyítvány kiadatott.

Kelt 19..... hó n.

A vizsgáló bizottmány:

N. N. s. k.
vizsgáló biztos és

Vármegye
pecsétje

N. N. s. k.
a vizsgáló bizottmány
elnöke és

N. N. s. k.
vizsgáló biztos és